І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел. HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 18. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го СІЧНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 28, 1959 No. 18. VOL. LXVI.

СОВЄТИ ПЕРЕВАЖАЮТЬ ЗДА КІЛЬКІСТЮ, АЛЕ НЕ ЯКІСТЮ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ

Вашингтон. — Командування американської воєнної фльоти задоволене під сучасну пору якістю, значить, бойовою справністю американських підводних човнів, але ж стурбоване тим, що Совєтський Союз переважає З'єдинені Держави Америки кількістю підводних човнів, що можуть бути введені в бойові операції на випадок потреби. Висловили це задоволення і водночас із цим стурбованість секретар фльоти Томас С. Гейтс, мол. і шеф морських операцій адмірал Арлі Бирк під час переслухань в сенатській комісії для справ збройних сил в понеділок 26 січня ц. р. Переслухання ці відбувалися за закритими дверми й опубліковано тільки частину із зізнань Гейтса і Бирка, зокрема те, що вони говорили про теперішню ситуацію з підводними човнами і про використання нуклеарної енергії для збільшення мілітарної спроможности фльоти. Секретар фльоти Гейтс заявив, що під сучасну пору американська воєнна фльота може завдати дошкульного удару ворожим збройним силам з допомогою підводних атомових човнів, озброєних в балістичні ракети, як теж з допомогою випускання таких же ракет із бойових літаків, стаціонованих на літаконосцях. Адмірал Бирк висловив у своїх зізнаннях домагання продукувати чимбільше ракет і будувати нові літаконосці та бойові кораблі. Згідно з його ствердженням, американська фльота диспонує сьогодні 113 активними підводними човнами, але ця кількість є надто малою, бо Совєти мають мати тепер чотири рази більше підводних човнів, — яких 450. Совєтські підводні човни не можуть змагатися проти американських, які краще збудовані, виряджені і набагато справніші, один проти одного, але ж своєю кількістю совєтська підводна фльота може стати поважною загрозою для американської контролі над морськими просторами і навіть для оборони ЗДА перед ракетними атаками. Все ж таки, як заявив Гейтс, американська фльота готова вже сьогодні взяти участь в загальній чи в обмеженій війні і виконати призначену їй ролю.

В 1961 році сателіти передаватимуть вісті по всьому світі

Вашингтон. — Представники департаменту оборони, говорячи про довготермінову програму агенції для поступу заавансованих дослідів, виявили, що вже в половині 1961 року штучні сателіти Землі передаватимуть вісті по цілому світі і тим способом започаткують нову еру в світовій комунікації. Так само сателіти передаватимуть інформації про погоду, які потрібні є кораблям і літакам. Агенція заавансованих дослідів дає першенство продукції сателітів, бо переконана в тому, що використання сателітів для комунікаційних цілей, — подекщо, єдине їх практичне використання. Ці радієві передавання зі сателітів будуть мати ще й ту добру прикмету, що їх не можна буде приглушувати або й зовсім заглушувати, як це тепер діється з радієвими передачами вільного світу поза залізною заслоною.

Департамент оборони за продовження закону про обов'язкову військову службу

Вашингтон. — Асистент секретаря оборони Чарлз Фінюкейн зізнавав в Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів і домагався продовжити на дальші 4 роки закон про обов'язкову військову службу, бо без того зменшиться число тих, які добровільно голосяться до різних родів збройних сил країни. Голова цієї комісії конгресмен Карл Винсон заявив після промови асистента секретаря оборони, що Конгрес не має іншого виходу, як тільки якнайскорше продовжити цей закон. Але деякі члени цієї комісії гадають, що вистачить продовжити цей закон тільки на 2, а не на 4 роки. Але перед рішенням цієї комісії в ній мусітимуть ще зізнавати секретар оборони Ніл МекЕлрой та інші представники збройних сил, які матимуть важке завдання в комісії, бо мусітимуть вияснити, чому уряд хоче зменшувати стан армії на 30,000, хоч Конгрес не погоджується з цим пляном.

Комісія Атомової Енергії проти заборони підземних атомових вибухів

Вашингтон. — Комісія Атомової Енергії пропонувала 24-го січня Білому Домові, щоб в переговорах із СССР уряд погоджувався тільки на заборону наземних і повітряних пробних експльозій, бо атомових підземних вибухів не можна контролювати. Але державний департамент не хотів зайняти становища в цій справі, бо він хотів би дійти до порозуміння про припинення всіх атомових пробних експльозій, якщо тільки буде згода на відповідну контролю здійснювання цієї заборони. Державний департамент гостро відкинув обвинувачення СССР, що нібито ЗДА і Велика Британія тому говорять про неможливість контролі підземних атомових вибухів, бо не хочуть взагалі заключити порозуміння про припинення пробних атомових експльозій. ЗДА звернули увагу на те, що, згідно з опінією фахівців, важко було б контролювати підземні вибухи, бо про них не можна було б довідатися з-за кордону при допомозі окремих приладів, як це діється при наземних і повітряних пробних вибухах.

В АМЕРИЦІ

● Летунство склало новий звіт про т. зв. „літаючі тарілки", в якому стверджується, що число „невияснених випадків", зв'язаних з цими таємничими апаратами дуже мале і становить тільки один відсоток із того давнішого числа, яке виносило 296, з чого виходило б що летунство не заперечує існування „літаючих тарілок".

● 79-річний Алфред Букленд і 76-річна Тайра Букленд з Кінґ Сіті, Каліф. в 1903 році одружилися, але через три роки після того розвелись. Потім вони подружилися з іншими особами, але кілька років тому обидвоє повдовіли. Недавно вони зустрінулися знову, давня любов, яка їх зв'язала 52 роки тому „розквітла" і вони знову побралися.

● Об'єднання тютюневих промисловців асигнувало дол. п'ятсот тисяч для переведення дослідів над наслідками куріння. Таким чином призначено вже $3,200,000 на дослідження впливу куріння на недуги серця і пістряка легенів.

ВІД ПОБЕРЕЖЖЯ ДО ПОБЕРЕЖЖЯ, ВІД НЮ ЙОРКУ ДО САН ФРАНСІСКО ВІДЗНАЧЕНО РОКОВИНИ 22-го СІЧНЯ ПРОКЛЯМАЦІЯМИ УКРАЇНСЬКИХ ДНІВ ТА ВІДПОВІДНИМИ СВЯТКУВАННЯМИ

Як довгий і широкий американський континент, від Ню Йорку на побережжі Атлантику до Сан Франсіско на побережжі Пацифіку, відзначено цього року роковини 22-го січня офіційними проголошеннями Днів Української Незалежности губернаторами стейтів і посадниками міст, синьо-жовтими українськими прапорами, виставленими побіч зоряних американських на стейтових капітолях і міських ратушах та відповідними імпрезами в Українських Громадах. На перше місце в цих святкуваннях вибивається, очевидно, відповідна акція в Конгресі З'єдинених Держав у Вашингтоні: молитви за Україну і її волю в Палаті Репрезентантів та в Сенаті і багатомовні заяви численних конгресменів і сенаторів. Тепер пошта кожного дня приносить нові інформації про відзначування цих роковин в поодиноких стейтах і містах.

22-го січня був офіційним Українським Днем також у Північній Дакоті

Бісмарк, Н. Д. — Губернатор Північної Дакоти Джан Е. Дейвіс проклямував 22-го січня Українським Днем в стейті, закликаючи всіх громадян прилучитися до святкувань українців, бо вони є мірилом стремління до волі і незалежности. Врочистість підписання проклямації відбулася на капітолю в присутності голови стейтової філії УККА д-ра А. Жуковського і стейтового сенатора Гарри В. Джорджа. Урочистими Богослуженнями в усіх церквах, сходинами та спеціяльною радіопрограмою, яку надавано через три найбільші радіовисильні, відзначено 40-ліття Соборности і 41-ші роковини Незалежности України. Американська преса принесла знимки з підписання проклямації губернатором і повідомлення про спеціяльну українську радіопрограму.


Джан І. Дейвіс губернатор Північної Дакоти

В цьому році вже й Луїзіяна відзначила Український День 22-го січня

Аббевіл, Луїзіяна. — Завдяки стараннім славного з теплістю нашого земляка д-ра Олександра Саса-Яворського, стейт Луїзіяна в цьому році вперше відзначив 22-го січня як офіційний Український День, проголошений губернатором стейту Ирлом К. Лонгом. Місцевий щоденник „Аббевіл Меридіонал" у своїй інформації про цю подію пише: „Губернатор Ирл К. Лонг прийняв з великою увагою про значення Українського Дня в Луїзіяні листа д-ра Олександра Саса-Яворського, славного аббевільського ветеринарного лікаря українського роду, та видав проклямацію, призначуючи четвер 22-го січня як Український День в Луїзіяні. Губернатор ствердив, що це була його офіційна приємність задовольнити в справі прохання д-ра Саса-Яворського..." Газета передрукувала в дальшому текст проклямації, в якій м. ін. сказано, що „Тому, що українці Луїзіяни приготовляються відзначати 22-го січня роковини колись вільної України, в якій жива любов волі, хоч країна була силою окупована, як і тому, що американці, які громадяни вільної Республіки мають інстинктовні симпатії до аспірацій волелюбних народів в інших краях", тому він, губернатор Луїзіяни, проголошує 22-го січня Українським Днем у стейті та закликає всіх громадян співпрацювати у відповідному відзначенні того дня.

Український День у Сан Франсіско

Сан Франсіско, Каліф. — До численних офіційних проголошень 22-го січня — Днем Української Незалежности — губернаторами стейтів і посадниками міст, долучився також посадник міста Сан Франсіско над Пацифіком, підписавши відповідну проклямацію та закликаючи всіх громадян того міста „вшанувати український нарід за його героїчну боротьбу за незалежність та за досягнення українців в З'єдинених Державах Америки". Заступник посадника міста вручив цю проклямацію голові місцевої Філії УККомітету п. Т. Кульчицькому на святочному відзначуванні роковин Незалежности і Соборности, що відбулося в неділю, 25-го січня в залі місцевої української католицької церкви.

Відкриття виставки образів Михайла Мороза пройшло з великим успіхом

Ню Йорк. — У понеділок 26 січня ц. р. о год. 5 по пол. відкрито в „Панорас Геллері" при 62 Вест 56 вул. у Ню Йорку виставку образів Михайла Мороза, яку зараз у першому дні відвідало понад 200 глядачів. Виставлено разом 19 образів — всі вони олії, всі пейзажі і здебільша намальовані 1958 році. Цей суцільний характер виставки дає ясний погляд на сучасний стан творчости цього чільного українського артиста. За виставовим мотивом на 1-ому поверсі красується „Зима", а між виставленими образами звертають найбільше увагу „Американська весна", „Капуста", „Море у Гленкові", „Американська осінь", та серія красивідів із Кетскильських гір. Шкода, що на виставі замала кімната, в якій нема потрібного, спеціяльно для таких образів, простору. В перших двох годинах виставки відвідувачі закупили п'ять з-поміж виставлених образів. Дуже прихильні оцінки мистецької творчости Михайла Мороза появилися у великих американських мистецьких журналах „Арт Нюс" (в числі 9-ому з січня ц. р.) і в „Артс" (з січня ц. р.). В першій з них підкреслено, що Михайло Мороз — це українець, відомий уже з міжнародних виставок, і водночас із цим досвідчений маляр, який з усім мистецтвом пензля і фарб вміє схоплювати красивід, особливо ж плив і переливи води. В другій рецензії висловлений подив для українського маляра, що з ненаситним просто захопленням передає безупинну і багату мінливість природи.


Михайло Мороз

Роковини 22-го січня в Питсбургу

Питсбург (І. Л.). — В неділю 25 січня ц. р. українці Питсбурщини удатно і високо-мистецькою імпрезою, що відбулася в готелі „Рузвелт", відзначили всенародні роковини 22-го січня. Свято відбулося заходами Об'єднання Українських Організацій Західн. Пенсильвенії та при співучасті Відділів УККА міста й околиці. Після відспівання американського гимну, відкрив свято п. Мих. Майнош, голова згаданого Об'єднання. З черги історичний Акт Злуки прочитала в англійській мові секретарка цього Об'єднання, п-на Дарія Баган, після чого новий мейор м. Питсбургу, Тома Гелагер (що обняв цей пост по губернаторові Пенсильвенії, Лоренсові) відчитав свою проклямацію до мешканців цього міста, з нагоди тієї української річниці. Після його промови відспівано український національний гимн.

Головним промовцем в англійській мові був адв. Степан Ярема, екзекутивний директор УККА з Ню Йорку. Свій виступ ілюстрував він заввагами та рефлексіями з нагоди недавнього побуту Мікояна в цій країні. Промову в українській мові мав проф. Петро Стерчо, професор католицького каледжу в Лейтроб б. Питсбургу. З визначних американських гостей промовляли, вітаючи українців з їхнім національним святом: п. Гелл, основник на цьому терені патріотичної антибольшевицької організації „Добровольці за Свободу", водночас представник відомого „Лайф" на Питсбурщину. — Він тепло згадав м. ін. два останні випуски англомовного УККА, „Українського Квартальника", що йому просто „відкрили очі" на величезний вклад американських українців у їхніх намаганнях освідомити англомовний світ про деякі важливі, але офіційними чинниками чогось ігноровані аспекти — успішної боротьби з комунізмом. Ідеї цього українського видання частинно лягли в програму новозаснованої на цьому терені організації „Добровольці за Свободу". Він також зняв декілька світлин з визначних осіб-учасників цього свята, з хорів, які й будуть поміщені разом з відповідним текстом у такому впливовому журналі, як „Лайф". Зроблена ним знимка адв. М. Яреми з п. Євгенією Войтович з Ембридж, в народній нашій ноші, була ще того самого вечора поміщена, разом з довшим його звітом про це свято, в місцевому щоденникові „Питсбург Пост-Газетте".

В мистецькій частині свята виступили два хори: Української Православної Ліги Зах. Пенсильвенії (під проводом п. Осипа Головацького) та хор Української Католицької парафії Св. Івана Хрестителя в Питсбургу, під проводом п. Євгена Крука. Кожний хор відспівав три відповідні до свята пісні. Також проспівав пісні дитячий хор згаданої парафії, теж під проводом п. Крука. Декламацію п. н.: „22 Січня", виголосила п-на Володимира Гнатюк. Наприкінці заходом місцевого Відділу УККА виведено зворушливу інсценізацію, при участі дітей та обидвох згаданих хорів, що направду в соборницькому дусі проспівали під час тієї інсценізації пісню „Живи Україно". Увесь дохід з цього свята призначено на Народний Фонд.

На дві години перед цим святкуванням — п. Мих. Комічак (який, до речі, був „душею" цього удатного святкування, хоч сам потому обмежився до ролі „сірого співака" на сцені) — на своїй щонедільній радієвій програмі присвятив багато місця цьому святкуванні. Він також надав (награну на радієвій стрічці 2 дні раніш) звернення до Українців цього стейту, яке мав у Гаризбургу новий губернатор Пенсильвенії, Дейвид Л. Лоренс. Цю промову виголосив губернатор цього стейту з нагоди підписання ним проклямації про роковини 22-го січня, на якій були присутні репрезентанти головних українських установ цього стейту, між ними й п. М. Комічак, як представник Об'єднання Українських Організацій Західньої Пенсильвенії.

Український День в Перт Амбою

Перт Амбой, Н. Дж. (М. Ф.) — Цьогорічні 41-ші роковини проголошення незалежности і 40-ві роковини Соборности України відзначила місцева Українська Громада масовою участю її представників в офіційному підписі проклямації Українського Дня губернатором цього міста Дж. Флином 15-го січня та врочистою академією влаштованою місцевим Об'єднанням Комітетом Українських Організацій в неділю, 18-го січня. Мейор міста, підписавши проклямацію, виголосив коротку промову, високо оцінюючи українські змагання до волі, як і вклад, що його дають українці в Америці в розбудову своєї нової батьківщини. В імені Української Громади мейорові коротко відповів місцевий український католицький парох всч. о. монс. Ярослав Габро та голова Комітету для відзначення Українського Дня п. В. Ваверчак. У програмі свята, що відбулося 18-го січня та яке започатковано відспіванням американського і українського національних гимнів і яке відкрив всч. о. Дмитро Федасюк, були: святочна промова д-ра М. Чировського, виступи чоловічого хору „Гомін" під диригентурою п. М. Кормелюка, скрипкове сольо Ярослава Савчака, реферат англійською мовою проф. Ст. Галата, деклямації у виконанні С. Науменка, А. Левкович та Б. Ковалюка і прикінцеве слово п. М. Степася.

Югославська фільмова компанія Авала продукує фільм „Козак Тарас Бульба"

Голлівуд, Каліфорнія. — Повідомляють, що фільмовий актор Антані Квінн підписав контракт із югославською фільмовою Компанією Авала про гру у фільмі „Козак Тарас Бульба", режисером і продуцентом якого має бути Роберт Олдріч. Сценарій цього фільму написаний на основі відомої історичної повісти Миколи Гоголя „Тарас Бульба". Цей фільм має бути широкоекранний і технікольор, і в його продукції не будуть брати участи росіяни. Та не є відомо, які ще інші фахівці будуть його опрацьовувати, чи такі самі, як Луелла О. Парсонс, яка пише в „Н.Й." про цей фільм, що це є про „боротьбу козаків за волю від царської тиранії в 8-му столітті".

В ІТАЛІЇ УРЯД ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ


Італійський прем'єр Амінторе Фанфані

Рим. — В Італії настала криза уряду, коли в понеділок 26 ц. м. прем'єр Амінторе Фанфані зголосив на руки президента Джованні Гронкі димісію кабінету. Безпосередньою причиною було зголошення димісії міністром праці і суспільної опіки, Ечіо Віторелі. Цей останній заступник лівого крила соціялістичної партії, яке до цього часу брали участь в урядовій коаліції християнських демократів, що їх генеральним секретарем був прем'єр Фанфані. Тим часом серед отих правих італійських соціялістів наступив розкол, бо одна їх група під проводом Віторелі рішила перейти до опозиції проти уряду, щоб легше було перевести з'єднання з лівим крилом соціялістів під проводом Пієтра Ненні. Ліві соціялісти, які до цього часу були в тісній співпраці з комуністами, рішили на своєму недавньому конгресі відзискати свою організаційну „самостійність" і тим самим унезалежнитись від комуністів. Сам Ненні буцім-то хоче привернення єдности в боротьбі і тому хоче злуки з правим партійним крилом Джузеппе Саррагата, бо навіть соціялісти ступили до урядової коаліції з християнськими демократами, бо тільки таким чином він мав би шанси стати членом уряду і мати вплив на політику Італії. Однак Ненні має у своїх лівих рядах так само багато противників злуки з правими соціялістами і прихильників дальшої співпраці з комуністами, як і Саррагат має між своїми співпартійцями прихильників та противників злуки з лівими соціялістами. В усякому разі, ці внутрішньо-соціялістичні спори позбавили уряд Фанфані підтримки збоку соціялістичної партії, внаслідку чого уряд втратив потрібну парляментарну більшість. В колах західних дипломатів в Римі — інформує преса — упадок уряду Амінторе Фанфані не викликав великого жалю, бо Фанфані підкреслював холодне відношення до західнього бльоку НАТО, намагаючись водночас піднести престиж Італії в очах арабського світу та грати самостійну ролю на Середньому Сході. Його ліва аграрна реформа та соціяльні реформи не з'єднали йому прихильности соціялістів, а тим паче комуністів, зате викликали гостру критику в рядах власної християнсько-демократичної партії. Таким чином його центро-лівий уряд зраджував віддавна познаки слабости, втримуючись тільки мінімальною більшістю. Фермент однаково серед християнських демократів, як в обох крилах соціялістів в Італії поглиблює тамошню кризу. Тим часом президент доручив урядові Фанфані урядувати до часу створення нового, невідомо ще, уряду.

Совєти настоюють на відкликання альянтських військ із західнього Берліну

Москва. — Закордонні дипломати в Москві, проаналізувавши останню заяву Мікояна після його повороту з Америки та його американські розмови, прийшли до висновку, що Совєти не вирeклись ні трохи свого задуму — примусити західні три великодержави відкликати свої гарнізони з західнього Берліну — повідомляє західня преса. Загально вважають, що нема ніякого сумніву щодо скликання східньо-західньої конференції у справі Німеччини й Берліну пізньою весною, чи вчасним літом ц. р. Совєти на поки налягати на тому, щоб західні держави зголосили власні „конструктивні" контрпропозиції, але — за твердженням чужинецьких обсерваторів в Москві — Совєти схильні поступитися тільки щодо часу і способу відкликання західніх гарнізонів з Берліну, а не щодо принципу відкликання їх. Справу комплікує становище самої Західньої Німеччини. З одного боку канцлер Аденауер і його уряд вимагають якнайбільшої твердости позицій трьох західніх великодержав, з другого боку не тільки німецькі соціялісти, але й серед проурядового західньо-німецького бльоку існує тенденція, щоб не стояти непрудно на становищі вільних виборів, як бази з'єднання Німеччини, та на її приналежності до НАТО. Так напр. посадник західнього Берліну Віллі Брандт, який в минулу неділю промовляв англійською мовою через Columbia Broadcasting System, залився за поважним обмірковуванням так званого другого пляну Рапацкого про створення безатомової смуги в середній Європі, з тим, що атомову зброю зберігали б тільки американські й совєтські збройні сили. Віллі Брандт підтримав твердження державного секретаря Доллеса, що платформою об'єднання Німеччини не мусять бути виключно тільки вільні вибори.

У СВІТІ

● Південно-корейський президент Сингман Рі нарікає на американців, що вони критикують його ухвалений під його натиском закон про внутрішню безпеку країни, який викликав у Південній Кореї політичну кризу, вмежливими опозиційними партіями в парламенті. Сингман Рі твердить, що буквально щоденно з Північної до Південної Кореї переходять комуністи для підривної діяльности, проти чого треба боротися найгострішими засобами.

● Суд в Каїрі, в Об'єднаній Арабській Республіці, став на становищі, що всі мешканці того краю, включно з чужинцями, підлягають в подружніх справах зобов'язуючому законодавству, опертому на мусульманській вірі. Таким чином навіть католик, що живе в Єгипті і хоче розвестися з своєю дружиною, може звернутися до суду і дістати законний розвід, вимовивши приписану за кораном формулу: „Розводжуся з тобою". Один такий „блискавичний" розвід суд уже затвердив.

● Літак князя Единбурзького, мужа Єлисавети II, в зв'язку з густою мракою спізнився кілька годин до столиці Індії, Ню Делі, на дві години. На летовищі терпеливо ждав прем'єр Неру з членами свого уряду. Князь Филип Единбурзький користується в Індії великими симпатіями головно з уваги на свого дядька й виховника, лорда Луїса Маунтбеттена, який був останнім віце-королем Індії і 12 років тому приспішив визнання Англією самостійности Індії.

● У зв'язку з проголошенням французьким урядом амнестії для ув'язнених альжирських мусульман, пригадують, що в Франції є 123 табори для інтернованих, поділених на різні категорії їх провин. Якщо за проголошеною амнестією звільнять навіть 7,000 альжирців, то ще яких 18,000 залишиться в кацетах. Щомісяця звільняють з кацету по кілька тисяч альжирців, але майже стільки ж арештують по всьому краю.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЄДНІСТЬ ХРИСТИЯНІЗМУ

Заява Папи Івана XXIII про потребу скликання Вселенського Собору, який встановив би єдність всього християнського світу, стала першорядною подією дня. Вся міжнародна західня преса у перших же своїх коментарях признає слушність тому духовникові у Римі, який назвав цей задум Папи епохальним. Водночас, у цих перших коментарях передбачається, що, при найбільшому успіхові підготовчих заходів для скликання Собору, він міг би відбутися найшвидше за рік-два. До якої міри скомплікована ця проблема, яка вона делікатна і яка трудна, вказує твердження преси, що заява Папи заскочила навіть приявних на зібранні минулої неділі у Римі 20-ох кардиналів, як велика несподіванка.

Вже тисяча років минуло від 1054 року, коли у світі Христової віри стався розкол. Кругло 550 років минуло від Собору в Констанції, на якому засудили виступ Івана Гуса. Згодом протестантський рух охопив країни Середньої Европи, Францію, Англію, Скандинавію, і з першими „паломниками" перейшов на північно-американський континент. Церковно-організаційна єдність християнського світу була розбита. Залишилась, проте, єдність основних істин християнської віри, єдність християнської етики і єдність християнського світогляду. Треба найбільших спеціялістів історії Церкви й церковного та канонічного права, щоб скласти докладний список того, що ділить, і того, що спільне, всьому християнському світові.

Протягом тисячоліття постали різниці в канонах віри, в церковній організації і в людських поняттях. У різних державах різні християнські Церкви тісно пов'язались чи то з даним державним законодавством, чи вкоріненим звичаєвим правом. У кожній з існуючих Церков виросла власна традиція. На поняття ж Церкви складається віра, душпастирська єрархія і вірні. Отож Церква — це нарід, це живі люди, які визнають живу віру. Цілі довгі покоління виросли у вірності своїй Церкві. Треба насправді найвищого авторитету духовного проводу всіх Церков, щоб зробити бодай перший крок, щоб бодай розпочати промощувати шлях до єдности — канонічної й організаційної. Це таке ґрандіозне завдання, що сама тільки пригадка його в актуальній площині Христовим Намісником у Римі заслуговує на назву епохальної.

А втім, теперішній час особливо пригожий для актуалізації такої велетенської проблеми. Це той час, коли з одного боку розвиток техніки, а з другого динаміка комуністичного руху поставили весь християнський світ в обличчі надзвичайної небезпеки. Технічні винаходи, що поглиблюють цивілізаційні вигоди, використовуються звеличниками матеріялізму для посиленого походу проти того ідеалістичного світогляду, що його найпершою базою є віра в Бога, є приналежність до Церкви та визнавання її Божих законів. Хоч комунізм заперечує всі релігії поза власною, проте він б'є передусім у християнізм, який об'єднує вільний Захід, а з християнізму в першу чергу в католицизм, який — за давнім большевицьким ствердженням — є його „ворогом ч. 1". І тому не дивниця, що ініціятива в справі осягнення єдности в християнському світі виходить від Ватикану, найсильнішої і найактивнішої антикомуністичної фортеці духа. Нема ніякого сумніву, що найзапекліший спротив задумові Папи Івана XXIII вийде від Москви і тих церковних чинників, які слухають наказів кремлівської верхівки.

Але річ іде не тільки про боротьбу між двома духовими концепціями, двома духовими світами, про боротьбу між Добром і Злом. Річ іде нині також про бути-не-бути світові й у буквальному, у фізичному розумінні. З винаходом міжконтинентальної ракети та суперсонічних літаків, які можуть переносити на кожний пункт ґльобу атомові стрільна чи бомби із недосяжною для ока швидкістю, нинішній стан міжнародного напруження криє загрозу знищення людського роду. Учені, військовики і політики наполегливо перестерігають, щоб не ставитись до тієї смертельної загрози, як до байки. Водночас міжнародній комунізм з його московським диспозиційним центром використовує цей стан для своєї розкладової пропаґанди, для шантажування вільного світу та для паралізування духа спротиву. В цій ситуації логічним є заклик з Ватиканської гори до єдности всього християнського світу. При всьому поділі того світу на різні Церкви, за останніх понад 150 років існування цілого ряду суцільних національних держав і в бездержавних народів виявилось, що єдність нації можна зберегти і при її поділі на різні віровизнання: так є у німців, англійців, французів, американців, українців. Цей факт скріпив міжвизнаневу толеранцію і водночас скріпив віру в суцільність спільної бази — християнізму. Це — найтривкіша, найкраща база для рятунку людства і його вікових надбань від страшної загрози безбожницького матеріялістичного большевизму.

Михайло Ветухів

ДО СОРОКРІЧЧЯ ДЕКЛЯРАТИВНОЇ ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Культура є головним фактором, що впливає на розподіл сучасного людства на окремі спільноти. Саме та чи інша культура утворює певний органічний зв'язок між людьми, які на її основі творять сучасні нації й держави. Культура так цементує людей, що під зверхністю деяких культур об'єднуються люди зовсім різного етнічного походження. Так, у Російській Імперії виховались люди, які під впливом російської культури стали почувати себе росіянами, не зважаючи на їх різноманітне походження — німецьке, жидівське, українське, грузинське тощо. Такими ж прикладами можуть служити англійська, німецька і багато інших культур. Новітня американська культура зробила духово й звичаєво американцями людей різних рас і далеких походженням етнічних груп.

У певні періоди історії сильніші культури перемагають і підбирають під свій вплив слабші культури. Проте, на протязі всього розвитку людства, в кожній спільноті йде велика боротьба — з одного боку, за збереження самобутности цієї спільноти і співжиття з іншими культурами, а з другого — за прилучення, влиття до якоїсь іншої культури. В цьому процесі наново оформлюються нації й держави.

Не дивлячись на те, що Україна вже давно потрапила в орбіту російської культури (85-90% українського населення) і що російська культура, спираючись на державні заходи, прагнула поглинути українську культуру — цього не сталось. Українська культура продовжувала самобутньо розвиватися, зокрема також в її новітній формі протягом останнього сторіччя, в післяшевченківський період. Такі велетні духа й науки, як Михайло Драгоманов, Олександер Потебня, Леся Українка, Михайло Грушевський та багато інших, поставили українську культуру на рівень світової культури.

Східні окраїни України — Слобожанщина, Донеччина — хоч найбільше були під російським впливом, легко включилися в спільний український культурний процес.

Та, порівнюючи невелика, кількість українців, що населяла західні окраїни України, які перебували під впливом польської і німецької культур, теж у післяшевченківський період проявляли великі прагнення до збереження культурної самобутности і тим — до духового прилучення до загально-української культури. Іван Франко височіє в українській історії, як втілення ідеї єдиного українського культурного процесу. Державні кордони не могли спинити цього природного прагнення українського народу.

День 22-го січня 1919 року увійшов в історію проголошенням „деклярaтивної злуки", чи, вірніше сказати, прилученням західніх окраїн України до української держави. Тогочасні свідомі політичні діячі західніх окраїн зразу ж включилися на службу єдиній українській державі, попри всякі труднощі чинені „місцевими патріотами".

Дальші події показали, що цей акт був не тільки деклярaтивним, а що він відбивав справжні прагнення невеличкої частини українських земель включитися в загальне русло життя великого народу. Як відомо, нові кордони незабаром відділили західні окраїни і там розвивався культурний процес у напрямі, кардинально визначеному подіями 1917-20 років. Частина видатних творчих сил там народжених пробувала творити українську культуру в умовах большевицького режиму і зазнала спільної долі українських національних культурних сил, згадати тільки імена кількох видатних мистців і учених, як от Амврозій Бучма, Йосип Гірняк, Антін Крушельницький, Антін Рудницький, Степан Рудницький, Матвій Яворський, Володимир Юринець та багато інших.

Від 1939 року кордон не відділяє більше західніх окраїн від усієї України. Уже двадцять років весь український народ об'єднаний спільною долею, і це має велике значення в процесі збереження самобутности української культури.

Не зважаючи на централістичний натиск сучасної імперії, що підкорює всю Україну (крім дуже невеличкої частини), не зважаючи на прагнення асимілювати українську культуру — її самобутній розвиток триває. Цьому є доказ у численних наукових публікаціях, у народженні поетів і мистців, у створенні нових музичних творів, у розвитку різних ділянок мистецтва.

Усупереч централістичному натискові, культурний процес об'єднує всю Україну і всі її окраїни — Донеччину, Волинь, Галичину, Слобожанщину, Буковину, Таврію, Закарпаття та інші. Триває і зміцнюється опір асиміляційним заходам совєтського уряду Кремля. Природня єдність українського народу і його традицій перемагають ті короткотечні й минущі намули, що їх накидають чужі впливи. Тепер нема різниці в законах, що існували 40 років тому і що могли чинити якісь перепони до злуки українських окраїн з самою Україною, як наприклад, австрійський „ловецький закон".

Ясно, що коли впаде большевицька диктатура, то вже не буде питання про „злуку" окремих окраїн України. Цього питання на Україні нема, воно може хіба існувати тільки в уяві деяких українських політиків поза Україною, і то тільки таких, що нетвердо знають відносини на Україні і не включилися самі в український культурний процес, чи то тому, що виїхали з України молодими, не встигши пізнати реальности, чи тому, що прийшли до української політики від інших культурних впливів і ще недостатньо вивчили українську культуру й її дійсність.

Великі слова акту 22 січня 1919 року — „Віднині є єдина незалежна Українська Народна Республіка" — мали вирішальний вплив на весь дальший хід історії, на життя народу. І перед силою цього життя не зможуть встояти ніякі кордони, силою накинуті чужою культурою, ніякі окупації, як би довго вони не тривали, не переможуть самобутности й духа української культури.

ОПЛЕСКИ Й ОПЛЕСКИ

Париж. — Надзвичайна сесія французького парляменту, що відбулася спеціяльно для вислухання деклярації нового уряду, не принесла на перший погляд нічого нового. Але це тільки на перший погляд.

Не принесла вона нічого нового, коли брати до уваги лише зміст деклярації прем'єра уряду. Він сказав усе те, що вже було відоме: і про Альжир, і про льояльність до европейської спільноти, і про солідарність у рамах Атлантійського Союзу, і зробив підсумки відомих уже потягнень в економічній і фінансовій ділянках.

Нічого нового прем'єр не сказав. Все вже було відоме, включно з альжирською справою: Франція готова прийняти капітуляцію повстанців на найкращих умовинах, готова піти якнайдалі в амнестуванні засуджених і арештованих, але не має найменшого наміру йти на політичні переговори, бо Альжир мусить залишитися у французькій суверенності.

Про найновішу амнестію прем'єр навіть не згадував. Чи то вважаючи, що справа вирішена Президентом і про неї не слід говорити, чи то не бажаючи дискусії над пекучою справою. Справа бо стала пекучою в самому Альжирі більш, як у метрополії, що й зрозуміло. В Альжирі, зокрема праві кола, вважають, що амнестія у відношенні до заарештованих провідників повстання є першим кроком до визнання їх як воюючого партнера, а у відношенні до запідозрених є нагородою за злочини й заохоченням до дальших злочинів.

Нове у цій сесії — це в першу чергу стиль її проведення. Фактично ж нема опозиції. Соціялісти, які перейшли в опозицію лише тактичного порядку, не мали що сказати. Бо що? Що вони не згідні з підвищенням податків в одному місці, вважаючи, що краще було підвищити вдвоє в іншому? Вони ж брали участь у всіх підготовчих працях, заявили свою солідарність з де Голем по суті, навіть відмовляючись від участи в новому уряді. Практично господарсько-фінансові реформи ще не ввійшли в життя, ще нема ніяких вислідів їх, то що можна про них говорити?

І тому цю сесію можна назвати сесією оплесків. При голосуванні було лише 56 голосів проти, в тому числі 10 комуністів і 43 соціялістів; 29 стрималось, 25 були відсутні, а 453 голосували за схвалення деклярації прем'єра про основні лінії його майбутньої діяльности.

Помилявся б — і то грубо! — той, хто сказав би, що парлямент плескав тому, що, мовляв, він покликаний тільки для плескання, для формальности. Парлямент, згідно з новою конституцією, не має змоги валити уряд кожних кілька тижнів, але він має всі можливості увійти в конфлікт з екзекутивою, і цей конфлікт виграти. Демократія у Франції не перестала існувати.

Новина полягає в чомусь іншому. Нагадує вона нормальну ситуацію в Англії чи ЗДА, де уряд має тверду й стабільну більшість за собою на всю сесію (поминаючи вийнятки, коли Айзенгаверові доводиться вести державний корабель, не маючи більшости в Конґресі). Цього у Франції ніколи не було.

Новина ще й в тому, що є незвичайно великий відсоток людей нових, які не знають справ і парляментарних звичаїв, які прийшли до законодатної установи тільки для того, щоб підтримувати де Голя, а не ухвалювати закони, в яких вони не розбираються. Ці плещуть найбільше.

Але зарисовується і опозиція. Як соціялісти, так і представники Католицько-республіканської партії заявили, що будуть „чуйними" на висліди потягнень уряду, і застерігають собі право у відповідний момент забрати голос. Від цього всім стає ніяково, бож треба здавати собі справу з того, що оплески нічого не полагоджують. Бажання плескати й виголошувати промови про підтримку де Голя — це одна справа, а нести свідому відповідальність за долю нації й держави — зовсім інша справа. Та ця ніяковість не виявилася на цій сесії і напевно не виявиться на першій травневій сесії, що триватиме до липня.

Парлямент дав на надзвичайній сесії образ повної ідилії режиму, що здобув блискучу й масову перемогу леґальним способом і може себе почувати репрезентантом нації, скинувши всі клопоти на прикритий авторитетом де Голя уряд, за який зовсім не треба журитися. Всі почували себе в одній родині, в родині дружній. Опозиція в смішній меншості, і начебто нема ніяких турбот.

Це враження переважної більшости послів підсилювали посли з Альжиру, які в найпекучішій справі, яка може бути сьогодні, йшли далі від уряду. Вони також виступили начебто в опозиції до уряду. Вчителька Сід Кара заявила, що прем'єр висловив намір уряду злютувати Альжир з Францією, а вона з цим не згідна. Вона вважає, що місце прилютювання може бути найслабшим місцем у спільній альжирсько-французькій будові. Тому вона, як мусульманка, домагається інтеґрації, втілення Альжиру, а не тільки прилютування його до Франції. Її наділено бурхливими оплесками.

Другий посол з Альжиру, Малем, був щиріший і заявив, що теж домагається інтеґрації, про яку уряд не згадує, як не згадував ніколи де Голь. Але він сказав чому: бо він і подібні до нього мусульманські французи почувають загрозу смерти і тому хочуть, щоб якнайскорше всі альжирці влилися у Францію. Його також наділено бурхливими оплесками, а права преса назвала його промову проханням і найзворушливішим виступом. Але чи поділяють цю думку читачі тієї преси — це вже інше питання. Якщо нам це нагадує вірнопідданчі заяви наших угодовців, то французам це може нічого не нагадувати, але французи не люблять взагалі вірнопідданства, бож вони недарма духові батьки всіх революцій.

Не можна собі уявити, щоб ці заяви своїм духом були приємні людині такого маштабу, як ген. де Голь, який домагався, щоб вибори в Альжирі дали послів, що були б справжніми репрезентантами народніх мас, що були б справжньою елітою, брак якої викликає повстання. Тому він проголошує амнестію для революціонерів, змінює режим полонених міністрів альжирського підпільного уряду, і ніяких урочистостей не робить на честь панни Сід Кара й п. Малема.

Саме в зіставленні цих промов, у яких альжирців-повстанців таврується назвою злочинців проти французької нації та Альжиру, і французької амнестії для революціонерів криється джерело неспокою, що огорнуло праві кола в Альжирі й у Франції. Вони бо бояться, що де Голь, не зважаючи на свою і свого прем'єра заяви про недопускальність політичних переговорів з повстанцями, все ж воліє трактувати з революціонерами, як з хрунями. Бо перші репрезентують аспірації мас і здорову еліту, а другі — лише потакувачів, які сьогодні служать одному, завтра можуть служити другому.

На захмареному обрії Північної Африки це зіставлення є передвісником світанку, хоч світанок ще далекий і закритий невідомістю.

О. Д-вич

Мирослав Прокоп

СЬОМИЙ КОНҐРЕС УККА

II

Невідкладні завдання на найближчий час

У попередній статті ми сказали, що 7-ий конґрес американських українців повинен рішуче засудити колоніяльну політику Москви в Україні, заявити свою повну солідарність з визвольною боротьбою українського народу за повну державну незалежність та соборність і вимагати від вільних народів моральної й політичної допомоги для українського народу у його справедливій боротьбі. Водночас обов'язком конґресу є намітити конкретні політичні акції і заходи для виконання УККА в найближчому періоді. В рямках цих завдань треба проводити чимало з того, що вважається клясичним типом діяльності УККА в ділянці оборони українського народу проти Москви, отже маніфестації з нагоди історичних роковин, протестаційні акції проти найразючіших засобів поневолення України Москвою тощо.

Однак, паралельно з цим треба розбудовувати досі тільки частинно ведені ділянки та шукати нових шляхів і форм. При цьому ми повинні керуватися двома вимогами:

1. Еміґрація, в першу чергу українська громада в ЗДА, повинна розбудовувати такі сфери українського національного життя, які заборонені або розвиток яких обмежений в Україні,

2. Треба дуже пильно слідкувати за розвитком життя на українських землях, за шляхами української політики Москви, і на них своєчасно реаґувати.

Перше питання вимагає деякого вияснення.

Роля українців в ЗДА, як і всієї української еміґрації, тільки допоміжна. Але водночас ми не можемо забувати, що сьогодні немає ні одного клаптика української землі, де — як було, наприклад, до 1939 року на Західній Україні — могло принаймні частинно розвиватись вільне українське слово, де можна було вести відносно свобідні досліди української історії, де навіть при окупаційній цензурі сяктак могла розвиватись українська національна культура тощо. В таких умовах на численні і зовсім вільні у своїх діях скупчення українців в ЗДА чи Канаді припадає додаткове завдання: зберегти в існуючих умовах максимально взірцеву в духовому й організаційному відношенні українську спільноту. Українці на американському континенті є в тому щасливому положенні, що таке їхнє завдання зовсім не суперечить їхнім зобов'язанням у відношенні до ЗДА чи Канади.

Тому, конкретно, коли Москва намагається відривати українську людину, зокрема молодь, від українського пня, від батьківської традиції, — українці на американському континенті повинні дбати в першу чергу про те, щоб українська молодь, яка тут живе, зберегла нерозривні духові зв'язки з українством. Звідси постає ціла програма дій для українських шкіл, церковних і приватних, курсів українознавства, організацій молоді, зокрема студентської, для НТШ, УВАН тощо. Розбудовувати дотеперішні досягнення в цій ділянці і координувати свої дії з іншими організаціями в ЗДА — одне з найважливіших завдань УККА в цій ділянці.

Друге, що є на потребу, це — спрямувати дії української спільноти на американському континенті на такі ділянки вияву, які, як сказано, нидіють в Україні. Коли Москва затуляє рота українським дослідникам, історикам, публіцистам, діячам культури і мистецтва, ми повинні найбільше уваги присвячувати джерельним працям з ділянки української історії, культури, літератури і мистецтва. Кожна наукова студія з цих ділянок, кожне досягнення українського письменника, українських діячів культури, мистецтва, театру — це протидія наступові Москви на Україну і допомога українському народові.

Ця справа має також фінансовий аспект. У час, коли громадська жертвенність на цілі УККА підупадає, найскорше можна здобути фонди на конкретні дотичні акції, а до таких в першу чергу треба зарахувати англомовні джерельні праці про Україну, бо їх потреби ніхто не заперечує. Не забуваймо, що не зважаючи на послаблену громадську жертвенність, успішними також у фінансовому відношенні виявились минулорічні поїздки проф. В. Кубійовича і проф. І. Мірчука до цієї країни, бо в даному разі йшло про зовсім конкретні досягнення еміґрації — про Енциклопедію Українознавства і про втримання Українського Вільного Університету.

Микола Андрусяк

НОВА ПРАЦЯ ПРО ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКУ ДЕРЖАВУ

(2)

Автор (с. 144-6) прийняв дослівно в цілості оповідання пізнішого литовсько-руського літопису Виховця про перемогу литовського князя Гедиміна над українськими князями десь у 1320-их рр., а саме над Володимиром володимирським, Львом луцьким, Станиславом київським, Олегом переяславським і Романом брянським. Я вважаю, що пізніший панеґірист Гедиміна приписав йому також підбої українських земель, доконані його сином Ольґердом, серед них київського (1362), переяславського й брянського князівств. Важливим для нас є свідчення цього Літопису Виховця на основі збереженої традиції про те, що не було ніякого визволення українських земель литовцями з-під татарського панування, тільки внаслідок ханських міжусобиць татарська „опіка" на українських землях послабла й почало відживати київське князівство до тієї міри, що місцевий князь заходився відновити київську митрополію в 1353 році; на митрополита був висвячений болгарським патріярхом всупереч царгородському Теодорит, якого, крім київського князя, піддержував своїм авторитетом великоновгородський архиєпископ, православний святий Мойсей († 1360) проти мнимого „митрополита київського й усієї Руси" московського Олексія й литовсько-руського в Новгородку Романа. Цей факт солідарности старих руських столиць Києва й Великого (тобто Старого) Новгорода супроти Москви я вважаю за вислів тогочасної руської національної свідомости супроти наростаючого з фінсько-слов'янсько-монгольської мішанини спершу суздальського, згодом московського народу, що щойно наприкінці XV і в початках XVI ст. шляхом підбою поширився на великоновгородську й псковську землі та „україни" чернігівських Ольговичів, населення яких було насильно змосковщене. Тимто я не поділяю поглядів Грушевського, що державні твори на Сході Европи не мали рішального впливу на формування українського, білоруського й московського народів, бо останній таки побільшився коштом двох перших завдяки вдержанню своєї самостійности від початків свого самотворення в XII ст. Не погоджуюся також з проф. Мироном Кордубою, мовбито українська національна свідомість постала щойно в часі приналежности українських земель до литовсько-польської держави. Саме погляди Грушевського про українську етнічну масу породили погляди Кордуби, що ця етнічна маса виробила собі свою національну свідомість у часах приналежности до чужої держави, а не в часах своєї державної самостійности, що використав у наших часах польський історик Генрик Пашкевич, який тенденційною інтерпретацією „Повісти временних літ" хоче довести неіснування руського народу. „Русь" — за інтерпретацією Пашкевича — означала віру, а не нарід, хоч його інтерпретації перечить текст договору Руси за Ігоря Рюриковича в 944 р. з греками, коли ще про поляків нічого не знала історія. Російські історики причеплюють руський початок українського народу своєму московському.

Вертаючись ще до Літопису Виховця, слід зазначити, що подане ним ім'я київського князя „Станислав" може бути перекрученням імени „Святослав". Серед Рюриковичів тільки один син Володимира Великого називався Станислав, але це слід приписати тій обставині, що Володимир, як поганин, мав збиранину жінок з різних слов'янських племен.

Як останнього київського князя перед 1360 р. подає Грицак (с. 144) Івана, якого російський дослідник Іван Ів. гр. Толстой утотожнив з тогочасним московським князем Іваном II (1353-59) (див. рец. Н. П. на названого автора: „Древнейшия русския монеты Великого Княжества Киевского", Петербург 1882, в „Киевск'-ій Старин'-і" за квітень 1882, Бібліографія с. 138), але цього утотожнення не можна прийняти саме з огляду на змагання київського князя підтримати вище названого київського митрополита Теодорита проти московського Олексія. Михайло бар. Таубе оглядав київські монети з того часу князя Романа II Михайловича брянського зі смоленських Мономаховичів („Загадочный родовый знак семьи Владимира Святого", в „Сборнику статтей, посв. П. Милюкову", Прага 1929, с. 117-35), на яких знак схожий зі знаком на монетах першого Ольґердовича в Києві Володимира. Князювання Романа II кладе Таубе на 1356-64 роки, а Володимира V на 1364-94 рр., хоч Грушевський подав, що в 1362 р. Ольґерд заволодів Києвом, в якому тоді князював якийсь князь Федір. Ці всі суперечності можна вияснити, маючи під рукою всі матеріяли, принайменше ті, що були досі опубліковані, але їх нема в комплеті у вільному світі, бо навіть у колишній Бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові не міг автор цих рядків знайти всіх російських публікацій відносно тризуба, якого саме відміна „хоругов" була на монетах вище названих київських князів XIV ст., а яких репродукцій я також не мав змоги оглянути, щоб вирішити, чи згадуваний Таубе князь Роман II тотожній із згадуваним у літописах у 1375-1401 рр. князем Романом Михайловичем брянським (пор. „Тризуб", вид. „Вернигора", Мюнхен, 1947, с. 10). Праця Грицака започаткувала саме розгляд імен київських князів Рюриковичів татарського періоду ширше, як це зробив Грушевський у своїй маґістерській дисертації про історію київської землі, яку опублікував Київський університет св. Володимира в 1891 р. і дав за неї її авторові золоту медалю.

Вертаючись до згадки в Літописі Виховця про війну Гедиміна з волинськими князями володимирським Володимиром і луцьким Львом, слід прийняти перекручення литовсько-руським літописцем імени Андрія Юрієвича на „Володимира", достосовуючи ім'я князя до столиці, а другого Юрієвича Льва зробив літописець луцьким князем на Волині, хоч той сидів у Львові в Галичині. З Юрієвичами Гедимін міг воювати як із сусідами; згідно зі згадкою про них як про „непоборний щит проти татарів" у листі польського короля Володислава Локетка до папи Івана XXII весною 1323 р. з приводу їх смерти, міг литовський князь використати їх війни проти татарів і загорнути північні їх волості з Берестям і Дорогичином. За літописом Виховця прийняв дехто з істориків, що Андрій Юрієвич мав друге ім'я Володимир, Н. Баумґартен додав ще третього Юрієвича Володимира, а Грицак утотожнив „Володимира" з Літопису Виховця з ізгоєм Володком („Лотка") в Дубніцькій хроніці; я вважаю, що останній не міг бути володимирським князем перед 1338 р.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаго, Ілл.

Вечір, що його варто пережити

Радія і часописи сповістили, що 13-го. грудня 1958 р. відбудеться в рямах імпрез „Різдво наоколо світа", що його щороку улаштовує найбільший в Шикаго музей „Знання і техніки", вечір присвячений Різдву на Україні. Хоч мороз і це далеко, спішу, щоб побачити, як зарепрезентують себе українці перед численною чужинецькою і нашою публікою, та яке враження зробить імпреза на інших.

Неясне почуття непевности переплітається з вдоволенням, що цього року спонзор імпрези 22-ий Відділ Союзу Українок передав переведення вечора у фахові руки під оглядом сценічним, хоровим і танцювальним. Із такою думкою входжу на 15 хвилин перед початком на залю, де відбуватиметься імпреза і бачу, що усі місця заняті. На сцену виходить пані Кросел, член дирекції Музею, яка пояснює, що цей вечір є посвячений Різдву на Україні, а виконавцями імпрези є, Т-во „Нова Сцена" під реж. п-ні Е. Кулик, Мішаний хор пар. УПАЦ Собору св. Володимира — під управою о. С. Позняка і Українська школа танків — під дирекцією п. О. Вдовиченка. Вона представляє пані Сидорик — голову 22-го Відділу СУА, яка є спонзором імпрези. З черги пані Сидорик представляє пані А. Васильовську, яка буде пояснювати імпрезу англійською мовою.

Перед закриту куртину виходить пані Васильовська, одягнена стилево, у прекрасній українським взором вишитій блюзці, довгій вечоровій спідниці, перепоясана крайкою. Заля втихає, і ось в тишу понеслись слова прологу, що авторкою його як і цілої інсценізації „Свят Вечір на Україні", є пані Е. Кулик. У доброму перекладі на англійську мову пані А. Васильовської:

Морозна ніч на Україні
На вікнах квітами мороз
Кругом царить таємна тиша
У ніч таку родивсь Христос.

„Україно — наша далека, дорога Батьківщино, тобі поневоленій, у глибокому поклоні присвячуємо цей вечір" — падуть у тишу залі із серцем виголошувані слова дикторки. Христос Раждається! — паде на закінчення, нечутно розсувається куртина і перед очима глядачів українська хата і українська родина, що кінчає останні приготовання до Святої Вечері. Пишна у своїй красі і повна поваги мати (Е. Кулик) і четверо дітей. Дві старші дочки красуні (В. Денисенко і Л. Венцлавська) — Оленка і Софійка. Оленка вже заручена, а Софійка підліток, і двоє менших пестунів цілої родини Ганнуся (М. Іващук) і синодинак, гордість батька. (В. Марцинюк). Всі пораються, лише діти пустують. Входить батько. (К. Ліщина). Це прекрасний тип нашого, повного гідности батька української сім'ї. Він приніс дідуха, і сіно. І наче на фільмовій плівці переходить справно містерія святої вечері на Україні. Дідух на покуті. 12 страв, горить на столі свічка... Сім'я засідає до вечері. Батько проводить молитву, кличе померлих предків до стола, що давно відійшли, і душу брава Івана, що то не знати, де його кості лежать, „чи у снігах Сибіру, чи у братській незнаній могилі". На залі тиша. Святочний настрій переходить зі сцени на глядачів. Оглядаюся і бачу на очах наших людей сльози. За мною сидить пара старших людей, старі емігранти. Їх похлинуло чуже життьове море. Але тут вони себе віднайшли. Вони набожно повторяють слова молитви, що їх батько говорить на сцені. Їх почування і думки там, на рідній землі...

Пані Васильовська пояснює докладно усе, що проходить на сцені англійською мовою. Сім'я кінчає вечерю. Десь на селі колядують. Колядує і сім'я. „Во Вифлеємі" — проноситься радісно, — та за хвилину широко відкриваються двері і входять колядники (хор Укр. Прав. Собору св. Володимира під управою о. С. Позняка). „Христос Рождається" — вітають господарів. — Можна заколядувати — питає Степан і нишком зиркає на Оленку, бо вона його наречена, а він Степан (Б. Наконечний) за міхоношу. І колядники починають співати. Одягнені у прекрасні українські строї, притягають очі. Грають краски у світлі рефлекторів. На залі раз-у-раз блискають світла і цокотять фотоапарати. Заля дякує за гарні колядки оплесками. Дякують і господарі і, розкланявшись, колядники відходять. Батько проводить дітей до хресних з кутею і дарунками. Вечеря скінчилася. Мати гасить свічку з словами „Слава во вишніх Богу, а на землі мир людям доброї волі". Десь здалеку зі села доноситься величня „Нова радість стала". Куртина тихо зісувається. На залі хвилина тиші, а потім буря оплесків, та одушевлені вигуки глядачів. Так дякують присутні виконавцям. Та це ще не кінець. За хвилину знову розсувається куртина, а пані Вавильовська пояснює, що по Різдві приходить час забав, весіль, вечорниць.

І ось зразок таких вечорниць. На сцені мати і середуща дочка, „дзига", як її кличе мати. Старша дочка вийде скоро заміж і вона стане відданицею. Відданицею... і цікаво і... страшно. Вона причепурена у віночку жде гостей. Ох, буде гарно! і вона не вдержує, схопила маму і закрутила у танку так, що мати ледве одірвалася, а потім сама жива як молодість пішла в танок кругом-кругом, мов живе срібло. Але за хвилину вона порхає переляканo в куток, бо в хату входять гості з батьком. Вечерниці... І співають і танцюють. Лунають сміхи і жарти. Виконавці пісень — це не хористи, що лише відспівують пісні, ні, це співаки і актори. Вони грають і співають. Кожде слово пісні віддзеркалене на лиці. Вмовкає спів і на сцені закрутилися у танку танцюристи. Це учні української школи під управою пана О. Вдовиченка. Легко танцює 10-теро найнайменших, а публіка захоплено дякує А потім спів „Кину кужіль" і під слова пісні закрутилася у танку солістка п-на Дж. Вуйцік легенько, справно наче веретенце. Сольо зміняється в дует, і ось, що цікаве, що виконавці чужинці, які захопилися красою наших танків, вивчили їх і є постійними учасниками і солістами школи. У п-ни Ліліян Вазкуез еспанський темперамент і українська жвавість творять у танку легку гармонію рухів і оборотів. У п-на Марлс Бурди подивляємо складні „присюду" виконувані так справно, наче б він не син холодної Англії, а степів України!

Ще спів, ще танок, жарти Степана, клопіт матері з Софійкою, і куртина закривається. Кінець. Та захоплена публіка сидить і бурхливими оплесками дякує за гарний вечір. Ніхто не штовхає, не спішиться. Всі ще на місцях. Куртина знов іде в гору. Ще оплески і всі поволі виходять зі салі. Чути слова „сплендід, вондерфул". Стрічаю подорозі керівників сьогоднішньої імпрези. Вони задоволені, що отримали таке признання, але... від чужих. Около три тисячі осіб відвідало імпрезу, що її ставили 3 рази тогож дня. Втомлені спішать до автобуса, що жде на всіх виконавців.

Степан Богун

Рачестер, Н. Й.

Засновано Відділ ООЛ

14-го грудня 1958 р. відбулися в Рачестері, Н. Й., в залі місцевого Українсько - Американського Клюбу збори лемків, на яких засновано новий, 17-ий з черги Відділ Організації Оборони Лемківщини.

Хоч у той сам день і в ту саму пору відбувалося ще кілька інших імпрез в Рачестері, — річні збори Відділу УНС, Миколая та футбольні змагання української рачестерської дружини — то все ж на Збори Лемків, які підготовив ініціятивний Комітет, до якого входили: Іван Ріопка, Іван Шурин, Степан Бодик, Павло Добош і Іван Лучканич, явились доволі гисельно виходці із Лемківщини й інших теренів України. Таке живе заінтересування лемківськими справами свідчить про те, що українській еміграції, а головним чином виходцям зі знищеної й сплюндрованої нашої прекрасної Лемківщини, не байдужа доля наших братів у Польщі, і вони спішать всюди там, де говориться про можливості моральної і матеріяльної допомоги для наших братів у краю.

Збори відкрив член Ініціятивного Комітету Іван Лучканич, а дальшими нарадами проводила Президія, яку приявні вибрали в такому складі: Іван Лучканич — предсідник, Михайло Король — секретар, Іван Ріопка — член. Доповідь про положення українців в Польщі виголосив представник Головної Управи ООЛ і редактор „Лемківських Вістей" Ст. Женецький, насвітливши зокрема долю, чи вірніще недолю українців з Лемківщини та невідрадний стан лемківської еміграції за океаном.

Після доповіді вив'язалася довша і палка, але річева й культурна дискусія, в якій забирало слово багато присутніх. В тій дискусії вияснено багато упереджень та мильних поглядів на те, чи потрібна окрема лемківська організація та чи її діяльність є корисною для загальноукраїнської справи. У голосуванні над внеском, чи потрібний Відділ ООЛ в Рачестері, всі приявні, крім кількож здержаних, заявилися за оснуванням Відділу. З черги вибрано Управу, до якої увійшли пп.: І. Луканич, І. Ріопка, М. Король, П. Добуш, І. Шурин, Ан. Притискач і Ан. Флат. До Контрольної Комісії: О. Сабатович, Пилип Мига, Ст. Бодак. Товариський Суд: Нестор Мазурчик, Вол. Шурин, Андрій Надяк. Функції поодиноких членів Управи мали бути розділені на найближчому засіданні, що мало відбутися в дні 21-го грудня 1958 року.

Ст. Ж.

Денвер, Колорадо

Будова нової церкви

Українська Автокефальна Православна парафія в Денвері є невелика, заледви 20 родин. Кожної неділі служба відправлялася в пивниці від 8 год. рано, бо це приміщення в пізніших годинах заняте. Тому мала громада нашої парафії рішила придбати собі власне приміщення для Богослужб.

Скликані Надзвичайні Збори Парафії рішили купити дім і на протязі місяця жовтня дім куплено, але треба було перебудовувати для приміщення церкви. Грощей в касі Парафії майже нема, щоб таку поважну справу розпочати. Парафіяни почали складати свої пожертви на перебудову дому.

Вже в короткому часі закуплено матеріял, а самі парафіяни зголосилися до праці. Між ними знайшлися фахівці різних галузь, приступили до праці всі охочо. Днями працювали у фабриках, а вечорами при відбудові церкви. Одні малярами, другі столярами, треті були нічними наглядачами, які і самі працювали в різних ділянках. І впродовж двох місяців церква майже закінчена, за виїмтком пивниці, де будується залю для парафіяльних імпрез і іконостас, який запроєктував п. інж. Сластіон.

Треба підкреслити, що найбільше днів праці присвятив отець настоятель Діятелович, який від рана кожного дня працював до другої по полудні, а опісля пообідавши, ішов до тяжкої, фізичної праці в цегельню на нічну шихту. На другім місці з тих, що присвятили багато днів праці, це п. Кирило Зеньо. прочі парафіяни приходили до роботи тоді, коли хто мав вільний час, отже вечорами або в суботу. Щоб якнайскорше докінчити розпочате святе діло, парафіяни ішли в неділю рано на Службу Божу, і опісля просто з церкви ішли працювати при будові власного Божого Храму. Таким способом приміщення під церкву закінчено до нашого Різдва Христового, і вже на Святий Вечір була відправлена перша Служба Божа, хоч ще не зовсім закінчено Іконостас, але вигляд має вже дуже присмний і на Різдво нова церква була виповнена прихожанами та гістьми з-поза міста.

Треба дякувати малій групі парафіян, які своєю упертістю і посвятою та щедрою жертвенністю в так короткому часі (не цілих два місяці) збудували собі власну церкву. Наша Українська Автокефальна Православна Церква Сватої Покрови в Денвері міститься тепер при вулиці 1136 Огден.

Для наших парафіян праця ще не скінчилася, треба закінчити Іконостас, в пивниці парафіяльну залю, а крім того багато бракує церковних речей, які мають прикрашати нашу церкву. Треба крісел і столів до залі і до кімнати, яка призначена для школи. православної релігії і української мови, а яка начне свою працю ще того місяця під керівництвом о. настоятеля — протоієрея Діятеловича. Батьки, не забудьте привести до школи своїх дітей, щоб вони знали рідну мову і релігію!

О. П.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

● Американська пластунка, 12-річна Діяна Ейлер із Ст. Луїсу, врятувала свою молодшу сестру Синтію і 7-річного Раселла Берримана, які, ковзаючись на ставку провалились у воду. Діяна, наражаючи власне життя на небезпеку, витягнула їх на берег. Це сталося якраз в день народин Синтії.

● Ріка Сена в Парижі піднеслась понад „небезпечний" рівень. На передмістях залило коло 1,000 публічних і приватних домів, вода вдерлася у численних пунктах до підземки. Коло 500 осіб примусово евакуйовано із загрожених повінню будинків.

ЗДА спростовують совєтські фальші про становище Заходу на атомовій конференції

Женева. В минулу п'ятницю на 41-му засіданні Женевської конференції про припинення дальших атомових дослідів, заступник хворого голови американської делегації Джеймса Водсворта, Чарльз Стел, у півгодинній промові збирав пункт за пунктом закиди минулотижневої совєтської заяви, яка твердила, наче б ЗДА і Англія намагалися „торпедувати" задуманий договір про припинення атомово-водневих дослідів. Крім цього, спеціальна заява, проголошена державним департаментом в минулу суботу 24го ц. м., спростовувала совєтські закиди й доказувала, що, — навпаки, вся вина за повільний хід Женевської конференції паде на Совєти внаслідку їхнього спротиву проти встановлення ефективної, дійсної, а не фіктивної інспекційно-контрольної системи, яка гарантувала б, що підписаний договір не буде самовільно порушений ніодною стороною. Совєти хочуть дістати право „вета" проти акцій контрольних пунктів, противляться міжнародному особовому складові контрольних дружин та рухомому характерові тих пунктів. Все воно зводить до фікції проєктовану контрольну систему і саме цей совєтський спротив є єдиною причиною, що досі не підписано в Женеві відповідного договору. Америка запевняє, що вона змагає до такого договору та признає його вартість для міжнародного відпруження. Вона пригадує, що свою добру волю виявила в мин. тижні, виріщився попередньої передумови, щоб припинення атомових дослідів було пов'язане з поступом у міжнародному роззброєнні.

НЮПОРКСЬКИЙ СТЕЙТ ЗБІЛЬШИВ ПОДАТКИ ВІД ГАЗОЛІНИ НА 2 і 3 ЦЕНТИ

Олбані, Н. Й. — Стейтова леґіслятура 20-го січня прийняла законопроєкт про збільшення податку від газоліни на два центи від ґальона, а від газоліни до моторів Дізеля на три центи. Ґубернатор стейту Рокефеллер кілька годин після ухвалення того законопроєкту підписав його, і він став законом та обов'язує вже від 1-го березня ц. р. Збільшення цих податків дасть стейтовій скарбниці коло 66 мільйонів долярів річно в фінансовому році, який починається 1-го квітня ц. р.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ШАРОН, Па. — Управа Відд. 386. повідомляє членів, що Річні Збори відбудуться в неділю, 1-го лютого 1959 р., в год. 1.00 по пол., зараз по службі Божій, в церковній залі під числом 375 Кларк вул. Просяться всіх членів, хоч раз на рік, взяти участь у зборах. А. Попов, секр.; Д. Кичмак, предс.; І. Лисогів, кас.

Передбачають ухвалення законопроєкту про надання прав стейту Гаваям



Секретар внутрішніх справ Фред Ситон (ліворуч) з делеґатом для Гаваїв Джаном А. Бирнсом (всередині) і конґресменом Вейном Н. Аспинвелом після нарад в справі проголошення Гаваїв 50-им стейтом Злучених Держав Америки.

Вашингтон. — 26-го січня секретар внутрішніх справ Фред А. Сітон зізнавав в Комісії Внутрішніх і Інсулярних Справ в Палаті Репрезентантів і заявив, що „ми потребуємо Гаваїв, як рівнорядного партнера, а Гаваї потребують прав стейту ЗДА". Він сказав, що Гаваї є вже 59 років територією цієї країни, і що та територія виповнила три умови, які свідчать про те, що їй належиться право стейту. 1) Вони виявили пошану до демократії; 2) Вони мають щире бажання бути громадянами ЗДА; 3) Гаваї мають таку розвинену економіку, яка зможе виконувати всі ті обов'язки, що є притаманні іншим американським стейтам. Голова Комісії Ліо В. О'Брайен зарядив негайне пересухання в тій справі на повній комісії, поминаючи підкомісію для справ територій, і тому є повна надія, що на цій сесії Конґресу ухвалять законопроєкт про надання прав тейту території Гаваїв.

Матеріяльні втрати внаслідок повені виносять понад $ 100 мільйонів

Ню Йорк. — Матеріяльні втрати внаслідок повені виносять більше як 100 мільйонів долярів, — а 23 особи втратили життя. Стверджують, що число людських жертв може збільшитися, коли води почнуть опадати. Найбільше потерпіли деякі райони стейтів Огайо і Пенсилвенії, і їх президент Айзенгавер проголосив тереними негайної потреби, щоб населення могло дістати федеральну допомогу. В стейті Огайо матеріяльні втрати виносять 83 мільйони долярів, в Ню Йорку — 12 мільйонів дол., а в Пенсилвенії — 5 мільйонів. Голова Американського Червоного Хреста генерал Ґрунтер повідомив, що 22,000 родин опинилися без даху над головою. В деяких місцевостях в Огайо в зв'язку з повінню вибухли пожежі. Тисячі робітників втратили працю, а в Питтавні, Па., не вдалося врятувати 12-ох вуглекопів, яких відтяла повінь від світу, заливши копальні.

Мід Алкорн за поширення партійної інформації

Ди Мойн, Айова. — Голова Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн заявив на зборах цього комітету, що Республіканська партія мусить значно збільшити інформацію про свою програму і тому треба ухвалити, щоб члени партії більше як досі складали місячні або квартальні вкладки до каси крайового комітету. Мід Алкорн сказав, що Президент і віцепрезидент Ричард М. Ніксон схвалили його фінансовий і організаційний плян. Алкорн плянує щотижневі телевізійні авдиції, де подавалися б рівні новини, не конче самі тільки партійні інформації. В цих авдиціях виступали б час від часу визначні члени партії, віце-президент, ґубернатори, члени кабінету або члени Конґресу. Алкорн пропонує видавати місячний партійний орган, на взір демократичного „Демократік Дайджест", в якому можна було б обговорювати всякі проблеми зі становища Республіканської партії.

В Іраку засуджено за „зраду" колишніх прем'єра і віце-прем'єра

Багдад. — Офіційно повідомлено, що на тайній розправі спеціяльного військового суду засуджено за „зраду" на невиявлену кару колишнього прем'єра Іраку Рашіда Алі ель-Гайляні, який був лідером про-нацистського перевороту в 1941 році та потім протягом довгих років перебував на еміґрації в Каїро, і колишнього віце-прем'єра, шефа іракських збройних сил і міністра внутрішніх справ полк. Абделя Салляма Аріфа, який разом з теперішнім прем'єром Абдулем Карім ель-Кассемом був головним змовником і реалізатором перевороту з 14 липня мин. року, в якому вбито короля Фейсала II та його найближчих співробітників. Полк. Мохаммед Амін, військовий прокуратор, повідомив, що суд відбувся тайно з наказу прем'єра ель-Кассема „в інтересах арабської солідарности". На розправі — за інформаціями преси — тавровано підсудних, як „приятелів Равтрі", нав'язуючи до асистента державного секретаря Вільяма Равтрі, що недавно об'їздив середньо-східні країни. Водночас атаковано на розправі гостро теперішнього президента З'єднаної Арабської Республіки Нассера.

Конференція держав Багдадського пакту

Карачі, Пакистан. — У столиці Пакистану радить від понеділка 26 ц. м. конференція Багдадського пакту. Належать туди офіційно Англія, Іран, Ірак, Туреччина і Пакистан, але від минулорічної липневої революції в Іраку ця держава, хоч формально з того союзу не виступила, фактично до нього не належить і участи в спільних конференціях не бере. ЗДА формально туди не належать, співпрацюючи затe в його комісіях військовій, підривних дій та економічній. Остання конференція цього блоку відбулась минулого року в липні в Лондоні. З'єднені Держави, відмовившись приступити формально до того бльоку, заявили готовість заключити досторонні договори з Іраном і Пакистаном. Переговори в цій справі ще продовжуються, бо ці обидві держави хотіли дістати від ЗДА зобов'язання поспішити їм з допомогою у випадку кожної їхньої війни, а ЗДА хочуть обмежити свої союзницькі зобов'язання тільки до війни проти Совєтів чи комуністичних партизанів. Головою американської делеґації на теперішній конференції є державний підсекретар Лой В. Гендерсон, а головою англійської делеґації міністер оборони Дункан Сандіс. Турецькій делеґації проводить прем'єр Аднан Мендерес, а іранській — прем'єр Манухер Ехбал. Пакистанський президент, генерал Мохаммед Аюб Хан привітав делеґатів і відкрив конференцію.

„ДОКТОР ЖІВАҐО" Б. ПАСТЕРНАКА ПОЯВИВСЯ КНИЖКОВИМ ВИДАННЯМ У ЗДА

Ню Йорк, Н. Й. — Повість совєтського письменника Б. Пастернака під заг. „Доктор Живаґо" появилася російською мовою у Видавництві „Ди Юніверсіті оф Мишиґен Пресс", і її будуть продавати по всій Західній Півкулі, Філіпінах і Японії. За неї автор дістав був нагороду Нобеля, але не міг її відобрати, бо проти нього виступали совєтські чинники. Повість „Доктор Живаґо" англійською мовою розійшовся вже в 500,000 примірників, він перекладений і на інші мови світу, але в СССР ця повість недрукована, бо в ній є некомуністична ідеологія.

Стравс проти збільшування торгівлі з СССР

Вашингтон. — Секретар торгівлі Луїс Л. Стравс змагає до того, щоб загострити торгівлю з комуністичними державами і тому старається зліквідувати ті полегші в торгівлі з СССР, які були заіснували за секретаря торгівлі Сінклера Вікса, який три місяці тому зрезигнував. І так департамент торгівлі минулого місяця два рази відкинув дозвіл на вивіз до СССР сталевих рур, які мали б коштувати 2,500,000 долярів. Кажуть, що Анастас Мікоян мав нарікати на відкинення цього дозволу під час побуту у Вашингтоні. Але деякі урядовці твердять, що не є відомо, чи ці дозволи на вивіз рур скасував сам секретар торгівлі Стравс, чи якісь інші урядовці зробили це навіть без відома свого шефа. Та Крайова Рада Безпеки зарядила, щоб урядові агенції перевели досліди в тому напрямі, чи бажане є збільшувати торгівлю з СССР. Сталося це тому, що панує розбіжність в цій справі між представниками різних урядових агенцій, і що немає згоди між самими американськими бизнесменами, чи корисним є поширювати торгівлю з СССР. Цією справою цікавляться в першу чергу департаменти торгівлі, скарбу та оборони. Цю справу почали вивчати ще перед повідомленням про приїзд Мікояна до ЗДА, а тепер вона ще більше зацікавила промисловців та фінансистів, бо заступник совєтського прем'єра таки спокусив деяких американських бизнесменів надією на широку торгівлю з СССР. Мікоян обіцяв великі закупи у ЗДА, але додавав, що це буде можливе тільки тоді, коли американці дадуть комуністам великі кредити. Та численні американці не вірять, щоб можна вести на більшу скалю торгівлю з комуністами з Москви, поки існує між Москвою і Вашингтоном політичне недовір'я. Але інші американці відповідають, що, мовляв, збільшена торгівля приведе до злагіднення політичного напруження.

Представники АФП-КІО проти економічних плянів Президента

Вашингтон. — Представники Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій гостро виступили проти господарських плянів президента Айзенгавера, які він предложив Конґресові в своєму економічному звереннi. Комітет економічної політики при АФП-КІО в окремій заяві з'ясував становище робітничих організацій до економічних проблем в таких пунктах: 1. Робітничі організації не послухають заклику Президента і будуть вести кампанію за збільшення своїх заробітків. 2. Збільшені заробітні платні, — це поліпшення економічна ситуація, бо це є збільшена купівельна сила населення. 3. Президент зовсім зігнорував „найважливішу економічну проблему країни, — а саме зовсім не говорив про ліквідацію великого числа безробітних. 4. Президент несправедливо закидав робітничим провідникам, що вони спричиняють інфляцію доляра, домагаючись більших заробітків для робітників. 5. І АФП-КІО думають про те, щоб побороти інфляцію, але це треба робити не тими способами, які рекомендує Президент. Президент у своєму звернені каже, що ключ до поборювання інфляції доляра є в руках робітничих провідників, які мають великі впливи серед робітників.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **XIII-ті Загальні Збори Українського Допомогового Комітету в Бельгії** відбулися дня 28-го грудня м. р. в домі УДК у Брюсселі і в них взяли участь представники тамошніх українських організацій й установ. Зборами проводила президія з д-ром С. Божиком на чолі. Після вислухання звітів й дискусії, загальні збори абсолютною більшістю обрали нову управу УДК під проводом д-ра В. Поповича, як голови, і О. Ковалів, як секретаря, Е. Склепкович (заступ. В. Ворсук) — скарбник; п-і Т. Горохович — прес.-реф.; п-і М. Павлишин — бібл. і архівар. Член управи — п-і М. Кіжасевич, заступники — о. Я. Дурковський, пані А. Підгайна, ККомісії: С. Каламунецький, пані І. Петрів, І. Шкільник, заступники пані О. Соколик, мґр. Я. Розумний; Мировий Суд: Т. Залеський, С. Гавриш, Д. Гевко, делеґат до КУК А. Харак, редактор журналу „Рідна Школа" д-р В. Луців.

● **Пластова Станиця в Торонті,** що нараховує коло півтисячі членів, вирішила побудувати для себе будівлю. Окремий репрезентативний Пластовий Дім, в якому могла б розвинутися якслід діяльність пластових гуртків і куренів. Комітет будови цього Дому понад уже працю під проводом др. Євгена Бориса. Технічно-організаційними справами відає проф. І. Бойчук.

● **Загальні Збори Об'єднання Українських Педагогів** відбулися в Торонті, 11-го січня 1959 р. Після звітів голови, членів управи, ККомісії та нарад загальні збори ОУП, загальні збори дали уступаючій управі абсолюторію без дискусії. До управи обрали: Мґр. Зенон Зелений — голова; п-ні Д. Палів, Д. Гевко, І. Сточанський — заступники; І. Бойчук — секретар.

● **В Ансбах,** в Захід. Німеччині, відбудеться судова розправа проти Карла Хмілевського (мабуть, польського ренегата), колишнього команданта нацистського кацету в Мавтгавзені, оскарженого в убивстві 175 в'язнів. Це буде найбільший внутрішньо-німецький процес проти гітлерівських злочинців.

● **Французька та італійська преса** розписується про судовий процес між славетною кінозіркою Інґрід Берґман і її попереднім чоловіком фільмовим продуцентом Роберто Росселіні за право опіки над їх трьома малолітніми дітьми. Росселіні твердить, що Інґрід, вийшовши після розводу з ним заміж за шведського промисловця, перенесла дітей-католиків у протестантське середовище, а Інґрід доказує, що Росселіні не може створити дітям родинної атмосфери і забезпечити їх опікою. Паризький суд відклав розправу викликавши Росселіні з Риму для безпосереднього переслухання.

● **В Оттаві, Канада,** повідомлюють, що долярові (ЗДА) та золотові резерви в Канаді під кінець 1958 року становили — $1,939,100,000 — найбільше від кінця 1954 року, коли вони становили $1,942,600,000. В грудні золоті запаси Канади виносили $1,078,100,000, а запаси американських долярів — $861,000,000.

● **О. А. Музика,** з Інституту ім. Шептицького в Саскатуні, подавав університетській бібліотеці в Саскатуні цінну книгу п. н. „Галицько - руська бібліографія 19-го століття" — І. Е. Левицького, в двох томах. Перший том подає хронологічний список публікацій за 1801-1860, а другий том за 1861 до 1886. Книжку видав Ставропігійський Інститут у Львові в р. 1888 і 1895.

● **Синонімічний словник** почне друкувати з січня ц. р. журнал „Вітчизна", (Київ), заповівши в проспекті, що друк його протягнеться 1½ до 2 років. Автор до Інституту Мовознавства при Академії Наук України взявтись за видання цього потрібного словника були безуспішні. Береться до цього літературний журнал, орган Спілки Письменників України.

ТАРЗАН, ч. 4198. Друга атака.







— Я ще й досі чую їх крики, — схлипував Нему. Це було жахливе...

— Неймовірне, — розміркував Тарзан. — Якийсь слон мусів залишитися і здичів. Завтра пошукаємо за ним!

Але як запав присмерк, за частоколом стояла велитенська примарна тінь. Тантор ішов слідом Нему і плянував знов атакувати!